

פּתאום קם

ארצי

בי-4 לפנות בוקר

למה ארצי. משורר, מוסיקאי, שחקן, פובליציסט, שדרן רדיו, בן 33, בעלה של מילכה, אבא של שירי ובן.

כטלפון, כשביקשתי ראיון, היסט. אמר שרק השבוע רחה שני עיתונאים שביקשו לראיין אותה, כבר דיבר המון, אמר הרבה דברים, לא רוצה להצטלם, לא רוצה לומר דברים בנאליים והרי את הדברים החשובים הוא אומר בשירים. לבסוף הסכים. קבע את מקום הפגישה, קפה שטרן — בית־קפה לגילאי 60 ומעלה.

מדוע?

זה טוב. הזקנים לא מבלבלים את המוח, אגב, תזכירי לי בעוד חצי שעה לקחת כדור.

נולד בעמק. אפשר להרגיש שהוא נהנה להגיד את זה. בקיבוץ אלונים-אבא, שהיום הוא כבר לא קיבוץ. גדל בשכונת רמת־ישראל ואחר כך עברה המישפחה לצפון תל־אביב.

אבא היה תמיד עסקן ציבורי. סגן־עורך

שייצר כדי להגן על עצמו. העיקר הוא, בעצם, מה הוא חושב על עצמו. והוא חושב הרבה פעמים שהוא ילד קטן ונבוך.

כמעט זמר

ברבים של כאב ושל חשיפה. הוא מרכז מבט על הניירות שלי ומחליט לשנות כיוון. כשהוא קורא למלצרית ומבקש עוד ספל קפה, אנחנו מבינים שצריך פסק־זמן בחיטוט הזה בתוכו. הגענו לזה מוקדם מדי. רק רבע שעה שאנחנו מכירים.

תיכון עירוני ד', תלמיד רגיל. משחק בהצגות בית־הספר. החלומות נעים בין מישחק וכדורגל, שני האהבות הגדולות. אחר־כך צבא. קודם יחידה נבחרת. אחר־כך תותחנים ובסוף להקת חיל־הים. פתאום כולם שומעים על שלמה ארצי. כמעט זמר. אחרי הצבא הוא עוד לא יודע מה לעשות. אין החלטות. מציעים לו 1500 לירות כדי לשחק בסרט חסמב'ה. אולי שחקן־קולנוע?

הייתי בן 21, שחקתי ילד בן 16 ושמו לי בפה טכסטים של מג"ד בן 33. לא ידעתי מימיני ומשמאלי. כל העניין היה איום. בעיקר היחסים בין האנשים. נבהלתי מזה וברחתי לפני סוף הסרט. הוא נשבע לעצמו שלא להשתתף עוד בשום סרט שמישהו אחר עושה.

ואתה בעצמך, כן תעשה סרטים?

תגיד, למה לא הזכרת לי לקחת כדור?

כל הזמן הוא כותב. קודם מילים ואחר־כך את הלחנים. אם מכריחים אותו לדרג, הוא ידרג את המילים כ"א" ואת המוסיקה כ"ב". לא חושב שהוא משורר. בכל פעם ששואלים אותו אם הוא משורר, הוא אומר, לא! גדולה. המילה משורר

בות גדולות. כשהיה צעיר. היה הפרס פיטגת הדר, ולא השיר עצמו. היום הוא חושב שפרס שווה דקה ושיר טוב הרבה מעבר לזה. אבל אז נראה הכל סוגה בשושנים. המון פרסים, המון שירים. הצלחה גדולה.

מחתימים אותו על חוזה עם חברת־תקליטים גרמנית ידועה. אבל כל העניין עם גרמניה היה סבל גדול. הקליט ארבעה תקליטים בגרמנית, שר כמו תוכי, דברים לא ברורים ולא אהובים. לקח לי זמן להבין שבאירופה אני לא מרצדס. רק מיני־מיניו קטן. אני טוב בשביל לנסוע מטכרית לתל־אביב וכדרך לעצור בעפולה ולקנות גרעינים. הבין שהוא מארץ־ישראל ולא יכול לשחק סוכן־כפול. הפר חוזה וברח ארצה, נקי מחלומות של חו"ל.

רק פה הוא שר ומרגיש שהוא שר בצופים, גם כשהוא עומד על כימה לפני אולם מלא. לפעמיים, כשהוא עומד על הבימה, הוא נראה שקט כזה, ילד־טוב־ירושלים, קצת מבוויש, לא מתאמץ. שאלתי אותו כמה מאמץ השקיע כדי להיראות כלי־כך טבעי.

מחייך חיוך קטן, מתקרב אלי ואומר בשקט, כמו בזיונים. בהתחלה זה רק רגש וזה גמלוני וכבר. אחר־כך לומדים את הטכניקות והפסני טים. לוקח זמן ללמוד את זה. אבל ההנאה לא נפגעת גם כעת.

בגיל 28 פרש. חשב שזה הסוף. אמרו לו שהקהל לא רוצה אותו עוד. האיש בתחנת־הרדק שאל אותו "איפה אתה?". לא שומעים עליך. באותו זמן עשה את המחזמר מישחקי 26 שהיה פלופ אדיר.

משבר גדול. לא נעים לסיים קאריירה בגיל 28. פתח חנות־ספרים. התקיים מקיצבה קטנה של חד ארצי וקיציבה קטנה של אבא ארצי.

הגדולה והישנה היא כדור הארץ. רגל תמיד שיחק והרבה פעמים נראה כך אחרי המשחק.

היתה החבר הכי טוב שלי, בכל התקופות ובכל הסערות. חברים אחרים הלכו כולם פארש."

הפסיק להיות איכפת לו מה אומרים. בעיקר מה אומרים עליו במדיה. כשהוא כותב שיר טוב, הוא לא עובר בדיונוגוף לשמוע איך זה. הקהל הוא החשוב, והקהל קונה תקליטים. יותר מדי דברים מעורבים בהערכה של החברים למדיה.

באירופה אני לא מרצדס, אני מיני־מינוור... אני לא

יכול לשחק סוכן כפול... אני נקי מחלומות של חו"ל...

גם קינאה. שיקנאו. גם הוא מקנא. מקנא כטור בים. בלי שמות. יש כמה שהוא אוהב במיוחד, והם השפיעו עליו מאוד. בלי שמות.

מוכן להרפתקות

מה בני־אדם בשיא הקאריירה שלו הולך להיות שדרן רדיו לשעה ביום? מבט מהיר על השעון מזכיר לו שעוד מעט הוא צריך לקום. הוא לא יודע בדיוק למה הוא הסכים לקחת את התורנית על עצמו. הציעו לי ואני תמיד מוכן להרפתקות. אם הייתי יודע מה זה לקום כל יום בארבע בבוקר לא הייתי מסכים. אבל מאיפה שאדע איך זה לקום בארבע בבוקר? גם בשבע בבוקר אני אף פעם לא קם. לא שמעתי אף פעם את אלכס אנסקי עושה את התוכנית. הביאו לי קאסטטה.

אבל הוא אוהב את העבודה הזאת. השעה הזאת שאתה נמצא עם כל עם ישראל, במיטות שלהם, ואחר־כך עוברים ביחד למיטבה, להבין קפה. צריך להיות חם ולשמור על דיסטנס. לדעת להיכנס ולצאת ברגעים הנכונים. אני

התביישתי בכישלון, אשכרה". חלק מהחניון של הבית היה שצריך תמיד להצליח. היתה כוונה גדולה, היו אכזבות יומיות. הופעות קשות מאוד, שהוא לא רוצה להיזכר בהן. הופעות בריסקי וטקיס. אנשים קנו כרטיס לערב והכריחו אותם לשמוע את שלמה ארצי.

אחר־כך הפריצה המחדשת. הוא לא יכול להצביע על הזמן המדויק. גבר הולך לאיבוד היה מאוד במקום והצלחה. אחר־כך היו דרכים וחצות שהיו לשלגרים. מבר 90 אלף תקליטים. הצלחה אדירה. אולמות מלאים לגמרי.

לא קוראים עליו במדורי־הרכילות, כי הוא לא נמצא במקומות המתאימים. לא הולך למסיבות, לא אוהב את זה. היום הוא נמצא שאפשר לדחות דברים יותר מכובדים מאשר שורה בעייתון.

אין לו חברים. הוא בנוי לכה. נע בציר של עצמו. חברים באים והולכים. הוא מתעייף מהם. כל מה שאת חושבת עלי שאני כן — אני לא! בטח שהוא יודע שמדברים עליו שיש לו רומא נים בלתי־פוסקים. שידברו. עובדה שאני חי עם אשתי מילכה כבר 12 שנה, ובעצם היא תמיד

מתחברת אצלו מייד עם אלתרמן, והרי אלתרמן הוא לא. היה מת להיות. אולי אפשר להשוות אותו עם ניל סימוון? לא בכישרון, אלא בסוג הדברים — תכתבי שאמרתי, לא בכישרון, שלא יגידו שוב שאני מתנשא.

גם פיזמונאי הוא לא. הוא לא יודע בעצם מה הוא, אולי איש שכותב מילים למנגינות של עצמו ולהפך.

משה רור אמר פעם שיש שירים, יש פיזמונים ויש פיזמורים. אולי זה? המילים הן הכי חשובות. כפי שהוא שר בשירו של משה בני־שואל:

מהן המילים אם לא שתיקה

תמיד נוסעים איתן לארץ רחוקה...

מה הן המילים אם לא לזכור

אתמול ועוד אתמול הזמן שיעבור איתך

תמיד הולכת לפניך שתיקתך...

כמו בזיונים

התחלה שר שירים אחרים. עבר את הדרך בין הפרסים בריצה מאראתונית. פסטיבל הזמר, כינור דויד, אירוויזיון. הפרסים היו אכז